ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪರ್ಯಾಯ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1) ಪರಿಮಾಣಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದು ____________ .

ಅ) ಬ್ಯಾಂಕು ದರ   ಆ) ಮುಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ

ಇ) ಸಿ.ಆರ್.ಅರ್.   ಈ) ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲವೂ

2) ಹಣಕಾಸಿನ ನೀತಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ____________ .

ಅ) ಕೇಂದ್ರ ಬ್ಯಾಂಕು ಆ) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಇ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಈ) ಖಾಸಗಿ ವಲಯ

3) ____________ ಎಂಬುದು ನೇರ ತೆರಿಗೆಯಾಗಿದೆ.

ಅ) ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ಆ) ಕಸ್ಟಮ್ಸ್ ಸುಂಕ ಇ) ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆ ಈ) ಅಬಕಾರಿ ತೆರಿಗೆ

4) ಕೇಂದ್ರ ಬ್ಯಾಂಕು ಸರ್ಕಾರಿ ಭದ್ರತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿನಿಮಯ ಹುಂಡಿಗಳನ್ನು ಮಾರುವ ಮತ್ತು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ____________ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಅ) ಬ್ಯಾಂಕು ದರ   ಆ) ಮುಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ

ಇ) ಸಿ.ಆರ್.ಅರ್.   ಈ) ಎಸ್.ಎಲ್.ಆರ್.

5) ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನದ ಮಟ್ಟದ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಕೊರತೆಯ ಹಣಕಾಸು ಕೋಶೀಯ ನೀತಿಯ ಅಸ್ತ್ರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದವರು

ಅ) ಜೆ.ಎಂ. ಕೇನ್ಸ್   ಆ) ಮಿಲ್ಟನ್ ಫ್ರಿಡ್‌ಮನ್

ಇ) ಆಡಂಸ್ಮಿತ್   ಈ) ಮೇಲಿನ ಯಾವುವೂ ಅಲ್ಲ

II. ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ತುಂಬಿರಿ.

1) ಕೋಶೀಯ ನೀತಿಯ ಮಹತ್ವವು ____________ ನಂತರ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತ್ತು.

2) ದೇಶದ ಹಣಕಾಸು ಪ್ರಾಧಿಕಾರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ____________ .

3) ಪರೋಕ್ಷ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಿದ್ದರೆ, ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಪಾವತಿಯನ್ನು ____________ ಮಾಡುವರು.

4) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೆಚ್ಚವು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ____________ ಮತ್ತು ____________ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

5) ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಆದಾಯವನ್ನು ____________ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

©KTBS Not to be republished

III. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1) ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಣದ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಬ್ಯಾಂಕನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
2) ಕೋಶೀಯ ನೀತಿಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿ.
3) ಬ್ಯಾಂಕು ದರ ಎಂದರೇನು?
4) ಪರೋಕ್ಷ ತೆರಿಗೆಗೆ ಎರಡು ಉದಾಹರಣೆ ನೀಡಿ.
5) ನಗದು ಮೀಸಲು ಅನುಪಾತ ಎಂದರೇನು?

IV. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ

1) ಕೋಶೀಯ ನೀತಿಯ ನಾಲ್ಕು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
2) ಕೋಶೀಯ ನೀತಿಯ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
3) ನೇರ ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷ ತೆರಿಗೆಯ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಬರೆಯಿರಿ.
4) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೆಚ್ಚದ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
5) ಹಣಕಾಸು ನೀತಿಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿ.

V. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1) ಕೋಶೀಯ ನೀತಿಯ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
2) ಹಣಕಾಸು ನೀತಿಯ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ.
3) ಕೋಶೀಯ ನೀತಿಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
4) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾಲದ ವಿಧಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
5) ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇತರ ವೆಚ್ಚದ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ನಿಯೋಜಿತ ಕಾರ್ಯ

- ಹಿಂದಿನ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹಣದುಬ್ಬರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಆರ್.ಬಿ.ಐ. ಕೈಗೊಂಡ ಹಣಕಾಸು ನೀತಿಯನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.
- ಸರ್ಕಾರವು ನಿಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.

©KTBS Not to be republished

ಅಧ್ಯಾಯ – 10

ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ

"ಒಂದು ಸಮಾಜವು ಪೆರೆಟೋ ಸೂಕ್ತ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅದು ನಿಖರವಾಗಿ ಅಸಹ್ಯಕರವಾಗಿರಲುಬಹುದು."

– ಅಮೃತ್ಯಸೇನ್

©KTBS Not to be republished

ಪೀಠಿಕೆ :

ಸಮಾಜದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಕಡೆಗೆ ಸಂಪತ್ತು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ, ಸಾಕ್ಷರತೆ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ, ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಂಖ್ಯೆ, ಆರೋಗ್ಯ, ವೈದ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳು, ಮಾಲಿನ್ಯದ ಮಟ್ಟ ಅಲ್ಲದೇ ಇತರೆ ಅಂಶಗಳು ಸಹ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಇದು ಜನರ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಬದಲಿಗೆ ಜನರ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಜನ ಎಷ್ಟು ಶ್ರೀಮಂತರು ಎಂಬುದಕ್ಕಿಂತ ಅವರು ಹೇಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಯೋಗಕ್ಷೇಮವೆಂದು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಎಂದರೇನು? ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳಾವುವು? ಅವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಡೆಗೆ ಹೇಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತವೆ? ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಜನರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಅರ್ಥ

ಮಾರ್ಷಲ್‌ರವರ ಪ್ರಕಾರ "ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವು ಮಾನವಕುಲದ ಸಾಮಾನ್ಯಜೀವನ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದಾಗಿದೆ. ಇದು ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಆದಾಯ ಹೇಗೆ ಗಳಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಅದನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಒಂದು ಕಡೆ ಸಂಪತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಯನವಾದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಮಾನವಕುಲದ ಅಧ್ಯಯನವು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವಾಗಿದೆ".

ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಅಥವಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಎಂಬುದು ಸಂತೋಷವಾಗಿರುವುದು, ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿರುವುದು ಅಥವಾ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿದೆ. ಮಾನವನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಸಮಾಜದ ಕ್ಷೇಮದ ಸುಧಾರಣೆಯ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಅಗತ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಜನರ ನಡುವೆ ಕಾಳಜಿ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಮಾನವನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಪರಿಮಾಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನಿಖರವಾಗಿ ಅಳೆಯುವುದು ಕಷ್ಟಕರ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಸಮುದಾಯದ ಬಳಕೆಗೆ ನೀಡುವ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಅನುಭೋಗದಿಂದ ಪಡೆಯಲಾಗುವ ತೃಪ್ತಿಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮಾನವನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವೆಂದು

ಮಾಪನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ, ಜನರ ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಮಾನವನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಸೂಚಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಸರಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಲ್ಲದ ಸರಕುಗಳ ವಿಧಗಳೆರಡನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವು, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಶಾಖೆಯಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಸಮುದಾಯದ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ.ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವು ಇಡೀ ಸಮಾಜದ ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಪರ್ಯಾಯ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಒಂದು ಸಮಾಜದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಒಟ್ಟು ಯೋಗಕ್ಷೇಮವು ಆಗಿದ್ದರೆ, ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಒಟ್ಟು ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿಸಲು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮರು ಹಂಚಿಕೆಯ ವಿವಿಧ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೋ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೂಲಭೂತ ಉದ್ದೇಶವು ಗರಿಷ್ಠ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಒದಗಿಸಲು ಬೇಕಾಗುವ ಅಂಶಗಳು ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದಾದ ಎಂಬ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಇದು ಪರ್ಯಾಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಉತ್ತಮ ಇಲ್ಲವೆ ಕೆಟ್ಟದು ಎಂದು ತೋರಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವು ಸರಕುಗಳಲ್ಲಿನ ಉತ್ಪಾದನಾಂಗಗಳ ಆದರ್ಶ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಮತ್ತು ಅನುಭೋಗಿಗಳ ನಡುವೆ ಸರಕುಗಳ ವಿತರಣೆಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ನೀತಿಯನ್ನು ತರಲು ಸಹ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಬಡಜನರಿಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉಚಿತ ಅಥವಾ ಸಹಾಯಧನದ ದರದಲ್ಲಿ ಸರಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಮೂಲಕ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು

ಯೋಗಕ್ಷೇಮವು ವಸ್ತುನಿಷ್ಟ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಸೂಕ್ತವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಹಾಗಾಗಿ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನವು ಅದನ್ನು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

1) ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕೇತರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ

ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ;

ಹಣದರೂಪದಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಮಾಪನ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯ, ತಲಾದಾಯ, ಅನುಭೋಗ, ಹೂಡಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಆರ್ಥಿಕ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳು, ಸಂಪತ್ತು ಹೊಂದಿರುವಿಕೆ, ಸರಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ವಿತರಣೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ತುಷ್ಟಿಗುಣವನ್ನು ಸಹ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

©KTBS Not to be republished

ಆರ್ಥಿಕೇತರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ

ಇಂತಹ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಹಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಆಗುವುಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನೈತಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆರ್ಥಿಕೇತರ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಪರಿಸರ ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ರಾಜಕೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಕಾನೂನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಆರ್ಥಿಕೇತರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ.

2) ವೈಯಕ್ತಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ

ಇದನ್ನು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅನುಭೋಗಿಸಿದ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಒಟ್ಟು ತೃಪ್ತಿಯ ಮೊತ್ತವೆಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಹೊಂದಿರುವ ಆಸ್ತಿಗಳ ಮತ್ತು ಸರಕು ಹಾಗೂ ಸೇವೆಗಳ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯಲಾದ ತೃಪ್ತಿ ಅಥವಾ ತುಷ್ಟಿಗುಣವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಮೊತ್ತವು 1) ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಾಧಿಸಲು ಬಯಸಿರುವ ಚಲಕಗಳ ಗುರಿಯ ಗುಂಪು 2) ಚಲಕದ ತುಷ್ಟಿಗುಣವನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ 3) ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಗುರಿ ಸಾಧಿಸಲು ಅನುಸರಿಸುವ ನಿರ್ಧಾರದ ನಿಯಮಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು 'ಈ' ಸರಕಿಗಿಂತ 'ಅ' ಸರಕಿನ ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಇದು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ 'ಈ' ಸರಕಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು 'ಅ' ಸರಕು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. 'ಈ' ಸರಕು ಮತ್ತು 'ಅ' ಸರಕುಗಳ ನಡುವಿನ ಹೋಲಿಕೆಯು ಅನುಭೋಗಿಯ ಆಯ್ಕೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ

ಇದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಸಮಗ್ರತೆಯಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ X, Y, ಮತ್ತು Z ಎಂಬ ಮೂವರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸೋಣ, ಹಾಗಾದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವು (W) ಅ ಮೂವರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಒಟ್ಟು ತುಷ್ಟಿಗುಣದ ಮೊತ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು

$W = UX + UY + UZ$ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಇಲ್ಲಿ,

U = ಎಂಬುದು X, Y, ಮತ್ತು Z ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತುಷ್ಟಿಗುಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವು ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ i) ಶಿಕ್ಷಣ ii) ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ iii) ವಸತಿ iv) ಆದಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆ v) ವೈಯಕ್ತಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ vi) ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ vii) ಸಮುದಾಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.

© KTBS Not to be republished

ಹೀಗಾಗಿ, ಯೋಗಕ್ಷೇಮವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ

ಸಮಾಜದ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಎಲ್ಲಾ ಸಮಯದಲ್ಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತಮ್ಮ ಖಾಸಗಿ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಮರಗಳನ್ನು ಬೆಳಸುವುದರಿಂದ ನೆರೆಹೊರೆಯ ಗಾಳಿಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿರುವ ದೀಪ ಅಥವಾ ಹಡಗಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಲೈಟ್‌ಹೌಸ್‌ಗೆ ಯಾವುದೇ ಶುಲ್ಕ ಹೇರಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಖಾಸಗಿ ಲಾಭಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಲಾಭಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಿದರ್ಶನವಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಂದು ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಚಿಮಣಿಯಿಂದ ಹೊರಬರುವ ಹೊಗೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹಾನಿಕಾರಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮಾಲೀಕರು ಹೊಗೆಯಿಂದ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಅನಾಹುತಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿ, ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಲಾಭ ಗಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಕೀಟಗಳಿಂದ ಹಾನಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಕೀಟ ನಿಯಂತ್ರಣ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇದು ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಸಾಯನಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ನಡುವೆ ಅನೇಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ.

ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಮಾನದಂಡ

ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಮಾನದಂಡಗಳು ನಮಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖವಾದವುಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪಿಗೂರವರ ಮಾನದಂಡ

ಆಲ್ಫ್ರೆಡ್.ಸಿ ಪಿಗುರವರ ಪ್ರಕಾರ ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವೆಂಬುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಹಣದ ಸಾಧನದಿಂದ ಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಇದು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ದೊರೆಯುವ ತುಷ್ಟಿಗುಣ ಅಥವಾ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಹಣಕ್ಕೆ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಪಿಗೂರವರು ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾಪನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಇತರೆ ಸಂಗತಿಗಳು ತಟಸ್ಥವಾಗಿರುವಾಗ, ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾದರೆ, ಇದರಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಜನರ ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವು ಸುಧಾರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೈಜರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಲಾಭದಾಯಕ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕು.

©KTBS Not to be republished

ಪೆರೆಟೋ ಮಾನದಂಡ

ಪೆರೆಟೋರವರ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಸ್ತುತ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಪುರ್ನಸಂಘಟನೆ ಮಾಡಿದಾಗ, ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹಾನಿಯಾಗದೆ, ಕನಿಷ್ಠ ಒಬ್ಬರ ಸ್ಥಿತಿಯಾದರೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಗೊಂಡರೆ, ಅದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಂದರೆ ಇತರರಿಗೆ ದಕ್ಕೆಯಾಗದಂತೆ ಕನಿಷ್ಠ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಪುರ್ನನಿರ್ದೇಶನದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪೆರೆಟೋರವರು ಗರಿಷ್ಠ ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಅಥವಾ ಆದರ್ಶ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಿಸಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಅವುಗಳೆಂದರೆ;

1) ಅನುಭೋಗಿಗಳ ನಡುವೆ ಸರಕುಗಳ ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆ (ಅನುಭೋಗದಲ್ಲಿನ ದಕ್ಷತೆ)

2) ಉದ್ದಿಮೆಗಳ ನಡುವೆ ಉತ್ಪಾದನಾಂಗಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ದಕ್ಷತೆ (ಉತ್ಪಾದನಾಂಗಗಳ ದಕ್ಷತೆ)

3) ಉತ್ಪನ್ನದ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆ (ಉತ್ಪನ್ನ ಸಮ್ಮಿಶ್ರಣದಲ್ಲಿನ ದಕ್ಷತೆ)

ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪರ್ಯಾಯ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1) ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವು ಮಾನವನ ____________ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ.

ಅ) ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಆ) ಸಂಪತ್ತು ಇ) ಆದಾಯ ಈ) ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೂ ಅಲ್ಲ

2) ಪರಿಸರಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯು ____________ ಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಅ) ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಆ) ಆರ್ಥಿಕವಲ್ಲದ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ

ಇ) ವಾಸ್ತವಿಕ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಈ) ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೂ ಅಲ್ಲ

3) ವೈಯಕ್ತಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ____________ ಮೂಲಕ ಪಡೆದ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅ) ಸರಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಬಳಕೆ ಆ) ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಿಕೆ

ಇ) ಅ ಮತ್ತು ಆ ಎರಡೂ ಈ) ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೂ ಅಲ್ಲ

©KTBS Not to be republished

4) ಪಿಗುರವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವೆಂಬುದು ____________ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಅ) ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಆ) ಆರ್ಥಿಕವಲ್ಲದ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ

ಇ) ಅ ಮತ್ತು ಆ ಎರಡೂ ಈ) ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೂ ಅಲ್ಲ

5) ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವು ಗುಣಮಟ್ಟದ ____________ ಒದಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರಿಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ಅ) ಶಿಕ್ಷಣ ಆ) ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ

ಇ) ವಸತಿ ಈ) ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲವೂ

II. ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ತುಂಬಿರಿ.

1) ಮಾನವನ ಸಂತೋಷ ಮತ್ತು ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ____________ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

2) ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ____________ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾಪನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

3) ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ____________ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಳೆಯಬಹುದು.

4) ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವು ಪರ್ಯಾಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ____________ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

5) ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಅರ್ಥವು ____________ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಸಮಗ್ರತೆಯಾಗಿದೆ.

III. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1) ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಅರ್ಥ ಬರೆಯಿರಿ.

2) ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸುವ ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

3) ಆರ್ಥಿಕವಲ್ಲದ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡಿ.

4) ವೈಯಕ್ತಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಎಂದರೇನು?

5) ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಎಂದರೇನು?

©KTBS Not to be republished

IV. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1) ಮಾನವ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಅರ್ಥವೇನು?
2) ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ನಾವು ಹೇಗೆ ಮಾಪನ ಮಾಡಬಹುದು?
3) ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಯಾವುವು?
4) ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ.
5) ವೈಯಕ್ತಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

V. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1) ಮಾನವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ.
2) ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಲ್ಲದ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ.
3) ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೇಲೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.
4) ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.
5) ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಸಹಾಯದೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ.

ನಿಯೋಜಿತ ಕಾರ್ಯ

- ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕೇತರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.
- ನಿಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

©KTBS Not to be republished